

(א) ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום וגו'. הנה הדקדוק של המפרשים ידוע דבברכה אמר "אשר" תשמעון ובקללה אמר "אם" לא תשמעו, ועוד הרבה דקדוקים, ונראה לומר כן דהנה אמרו חז"ל (יומא ל"ח:) הבא לטהר מסייעין אותו אבל הבא לטמא פותחין לו אבל לא מסייעין לו, ולכן הוי הברכה משונה מהקללה דהברכה הוי לא די שהקב"ה נותן הברכה אם מקיימין התורה מעצמן רק אף מסייע בגוף הדבר לקיים התורה כדי לזכות להברכה, והיינו מטעם דהקב"ה רצה להטיב לישראל והוא חפץ רק בטובתם ולא מרעיתם, לכן בברכה מסייע הקב"ה להם

והם עצמם עוברים על התורה בלי סיוע להם חלילה להביא עליהם הקללה. וזה שאמר הכ' ראה אנכי נותן לפניכם היום

ברכה וקללה, אבל לא ידמו זה לזה שהמה החוקים זה מזה מרחק רב דאת הברכה הוי זה עצמו בכלל אשר תשמעו שיייע להם הקב"ה שתשמעו אל מצות ה' אלקיכם וזו עצמה בכלל הברכה אשר יסייע לכם אשר תשמעון, אבל והקללה הוי רק אם לא תשמעו מעצמכם וסרתם מן הדרך אז יהיה הקללה רק באחת אבל לא בשתיים לסייע לכם על הקללה ודו"ק:

לשמור התורה כדי לקבל הברכה, אבל בהרעה שלא נחא ליה יתברך בכך לכן אינו מסייע להם, ולפי זה הוי הברכות ברכה בתרתי, אחד גוף הברכה ואחד מה שהקב"ה מסייע להבא לטהר כדי לקבל הברכה אבל הקללה הוי רק חדא אם אין שומרים התורה

ולא יגרמו למקדש שיחרב? האם יחרדו לחורבן המקדש יותר מלחיייהם (ובכל נפשך) ואבדן מולדתם, נותנת לחמם (ובכל מאדך)? ! ואזהרה "אוריגינלית" זו מתבארת בב' אופנים: (א) שהאיש הישראלי, אף כי ירבה לפסוע, נזהר, ע"פ רוב, שלא לנתק למלוטין את הקשר עם מקור מחצבתו והוא, כחטא ושנה, אומר לא פעלתי און... (וכי מה איכפת ליה להקב"ה, אם הוא ימלא תאותו, וכדומה מפיתויי היצר), ורוצה לשוב לפני מותו, ובכל אופן — למות ולהקבר כיהודי (אחרי שחי כ"גווי"...) (ובשנהא רואה לפניו דבר, המפיר לחלוטין את הקשר שלו עם עם ישראל, הוא ע"פ רוב, נרתע מאחוריו (ולפיכך אנו רואים בזמננו אנשים שפרקו מעליהם עול מלכות שמים ועול תורה, מכניסים את בניהם בבריתו של א"א, ורק א' מיני אלף מפיר את הברית הזאת, והיינו מפני שהם מרגישים ש"ע"י זה הם מנתקים לגמרי את הקשר עם ישראל ועם... כורת הברית, אע"פ שאמונתם בו ית' רפויה מאד), ונקודה פנימית זו, המשורשת בלבבות ב"י, אפשר למצוא בדברי ימינו, ומשה רבינו בער את העגל ואת עובדיו לעיני כל ישראל (שהי' ביניהם הרבה פוסחים על ב' הסעפים, גם אוהדים לחוללות ופריצות, שהרי לא מיחו בעושי העגל ופרקו נזמי הוזהב לעשותו) הודות לזה, ששבר את הלוחות לעיני כל ישראל, אשר ראו בזה ניתוק הקשר והפרת הברית בינם לבין אלהי ישראל ולכן נרתעו ונתנו לבער את העגל ועובדיו. וכן מצינו באחאב, שעשה להכעיס את ה"א ישראל מכל מלכי ישראל אשר היו לפניו (מ"א ט"ז) וקלות

(ד) לא תעשון כן לה"א. הפ' הבא: כי אם אל המקום מבאר, שהמדובר הוא אודות זה, שאין לנו, בעלי היחוד, לעבוד את ה"א בהרבה מקומות, אשר ימצאו חן בעינינו, כמו שהגויים עושים לאלהיהם כי אם אל המקום (אחד, כמו שה"א אחד) אשר יבחר ה"א... לשום את שמו שם, אבל מכיון שנשמך "לא תעשון כן לה"א" אל "ואבדתם את שמם", הרי במשנה תורה הכל מודים דדרשינן סמוכים, ולמדו חז"ל מזה אזהרה לנותן אבן מן המזבח או מן ההיכל. אמר ר' ישמעאל וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיהם למקדש אבותיהם שיחרב. רש"י מהספרי. ודברי ר"י צריכין התעמקות והבנה, שהרי כבר נא': "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים... ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה", וכן נא': "ועשיתם פסל... העדתי בכם כי אבד תאבדון... כי השמר תשמדון והפיץ ה' אתכם בעמים" (לעיל ד'). ואנשים, שלא תההו בכל האזהרות של גלות מארצם הטובה, אבדון והשמדה, מה תוסיף להם הרמו של "לא תעשון כן לה"א" — שלא יעשו כמעשה ארץ כנען

202
pysic
pysic

שעשה אחאב כחמורות שעשה ירבעם. ואין לך כל תלם ותלם בא"י שלא העמיד עליו אחאב ע"ז והשתחוה לו (סנהדרין ק"ב). ואעפ"כ כששלח אליו בן הדד מלך ארם: "כספך וזהבך לי הוא ונשיך ובניך הטובים לי הם" ענה אחאב: "כדברך אדני המלך לך אני וכל אשר לי". כי מי יכול לדין עם מי שתקיף ממנו, אבל כשהוסיף בן הדד לדרוש מאחאב את "כל מחמד עיניך" וקבלו חז"ל זה ספר תורה (שם), ענה אחאב, החוטא ומחטיא את ישראל: "כל אשר שלחת אל עבדך בראשונה אעשה והדבר הזה לא אוכל לעשות" (מ"א כ'): ופרצה מלחמה בעד זה, שלא רצה למסור את התורה לבן הדד, וזה מפני שהבין ש"ע"י זה תופר לגמרי הברית בין ישראל לנזות התורה. הרי שבשעה שנגעו בהנקודה הפנימית "האחרונה" של עושי כל תועבה (דורו של אחאב, שהתיעץ עם כל זקניו) הראו מסירות ואהבה לתורת ה' יותר מלכסף וזהב ("ובכל מאדך"). נשים ובנים ("בכל לבבך") וסיכנו א"ע במלחמה עם מלך תקיף ומנצח ("ובכל נפשך"). אף כאן הזהיר ה' בהם (אף אחרי אזהרת אבדן הארץ) בחורבן בית המקדש (בשעה שהם מהרסים את המזבחות של עובדי האלילים, ישימו על לב, שאם יחטאו, או יתירו השונאים ח"ו את מקדש ה', אשר בחר בישראל ונתן לו את תורתו), שאפשר שהדבר הזה ימנע אותם מלסור מדרך ה' (ב) מנבואת ירמי' (ו') אנו למדים, שה' לפני חרבן הבית חוטאים ופושעים שבטחו בהיכל ה', ר"ל שלא יחריב ה' את היכלו בעבור עונותינו ולא תחרב הארץ, ואמר להם הנביא: "הנה אתם בוטחים לכם על דברי השקר ...

הנגב רצח ונאף והשבוע לשקר וקטר לבעל... ובאתם ועמדתם לפני בבית הזה... ואמרתם נצלנו? ולסתור דעה זו אמרה תורה: "ונתצתם את מזבחתם... לא תעשון כן לה'", ר"ל, לא יגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב, כי אם תעשו תועבות לא יציל אתכם היכל ה', אדרבה עונותיכם יגרמו לחורבנו; "כי אם היטיב תיטיבו את דרכיכם... ושכנתי אתכם במקום הזה... ועד עולם" (שם).

המצות אשר כללתם הקבוצה העשירית, הם אשר מנינום בהלכות בית הבחירה, והלכות כלי המקדש והעובדים בו, והלכות ביאת המקדש, וכבר הודענו תועלת קבוצה זו באופן כללי.¹

וידוע כי עובדי עבודה זרה היו משתדלים לבנות היכליהם ולהעמיד פסליהם במרומי המקומות שמוצאים שם, על ההרים הרמים, לפיכך קדש אברהם אבינו הר המוריה מפני שהוא ההר הגבוה ביותר שם, ופרסם בו את הייחוד. וקבע הרוח שמתפללים כנגדה והגבילה לפאת מערב לפי שקדש הקדשים במערב, והוא ענין אמרם שכינה במערב. יכבר בארו ז"ל בגמר יומא שאברהם אבינו קבע את הרוח שפונים אליה בתפלה כלומר

בית קדש הקדשים, וטעם הדבר לדעתי כיון שהיתה ההשקפה המפורסמת בעולם אז עבודת השמש ושהיא האלוה, ואין ספק שהיא כל בני אדם פונים למזרח, ולפיכך פנה אברהם אבינו למערב בחר המוריה, כלומר במקדש, כדי שיהיו אחוריו לשמש, הלא תראה ישראל בזמן רשעים וכפירתם ושיבתם לאותם ההשקפות הקדומות הנפסדות מה עשו, אחריהם אל היכל ה' ופניהם קדמה והמה משתחוותים קדמה לשמש, והבן דבר נפלא זה. ובן איז ספק לדעתי כי אותו המקום אשר קדש אברהם אבינו בחוון, היה ידוע אצל משה רבנו ואצל רבים, כי אברהם כבר צוה אותם שיהא זה בית עבודה, כמו שבאר המתרגם ואמר ופלח וצלי אברהם תמן באתרא ההוא ואמר

קדם ה' הכא יהון פלחין דריא וגו'. אבל מלנו לא הזכירו בפירוש בתורה ולא ייחדו אלא נרמז עליו ונאמר אשר יבחר ה' וגו'. יש בכך לדעתי שלש חכמות, האחת כדי שלא יחזיקו בו העמים וילחמו עליו מלחמה קשה כאשר ידעו שהמקום הזה מטרת התורה מכל העולם, והשנית שלא ישחיתוהו אותם שחזו בידיהם עתה ויתרסוהו ככל יכלתם, והשלישית והיא היותר חשובה, כדי שלא יבקש כל שבט שיהא זה בנחלתו ויכבוש אותו, ויהיה שם מן המחלוקת והקטטה כמו שאירע בדרישת הכהונה, ולפיכך בא הצווי שלא יבנה בית הבחירה כי אם אחר הקמת מלך, כדי שתהא ההחלטה ביד אחד ויסתלקו הקטטות כמו שבארנו בספר שופטים.²⁰

בזכות ירושלים

באחת השעות הקשות של עם ישראל, כאשר עם ישראל עומד על יד ים-סוף - האויב מאחור והים מלפנים, אומר הקדוש ברוך הוא למשה (שמות יד, טו): "מה תצעק אלי? דבר אל בני ישראל ויִסְעוּ!"

מביאים חז"ל במכילתא (בשלח, מסכתא דויהי, ג):

רבי ישמעאל אומר: "מה תצעק אלי?" - בזכות ירושלים אני אקדע להם את הים. שנאמר: "עוֹרֵי עוֹרֵי! לְבָשִׁי עֲזָה צִיּוֹן, לְבָשִׁי בְּגָדֵי תִפְאָרֶת יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ, כִּי לֹא יוֹסִיף יְבֹא בָךְ עוֹד עָרָל וְטָמֵא" (ישעיהו נב, א), ואומר: "עוֹרֵי עוֹרֵי, לְבָשִׁי עוֹז וְזוֹעַ ד', עוֹרֵי כִימֵי קֶדֶם דְּרוֹת עוֹלָמִים הָלוֹא אֵת הַיָּא הַמְּחַצֶּבֶת וְהַבּ מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין. הָלוֹא אֵת הַיָּא הַמְּחַצֶּבֶת יָם מִי תַהוֹם דְּבַה הַשְׁמָה מְעַמְקֵי יָם דְּרָד לְעֵבֶר גְּאוּלִים" (שם נא, ט-י).

רבי ישמעאל מצביע על הקשר שבין ירושלים לקריעת ים-סוף. אומר הקדוש ברוך הוא למשה: "מה תצעק אלי?!" - ממה אתה חרד? הוצאתי את ישראל ממצרים עבור ייעודם בעולם וייעוד זה קשור בירושלים.

"כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדָבָר ד' מִירוּשָׁלַם" (שם ב, ג) - אין לך ממה לחשוש! הוצאתי ישראל ממצרים היתה כדי שיכנסו לארץ וימלאו את ייעודם. לכן, בזכות ירושלים, שהיא הביטוי למילוי שלמות ייעודם של ישראל, אקדע להם את הים, אבטל את הדברים המעכבים ומפריעים למילוי הייעוד.

דברים אלו נוגעים גם אלינו. רבי ישמעאל מבסס את דבריו מנבואת ישעיהו, והנביא מנבא לעתיד, מתייחס אלינו ופונה לירושלים: "עוֹרֵי עוֹרֵי, לְבָשִׁי עוֹז וְזוֹעַ ד', עוֹרֵי כִימֵי קֶדֶם דְּרוֹת עוֹלָמִים..." - התעוררי ירושלים! לבשי עוז וזוע ד' והמשיכי לפעול בעתיד כפי שפעלת בעבר!

בזכות ירושלים קיים אותנו הקדוש ברוך הוא במשך אלפיים שנה בגלויות השונות, בזכות ירושלים קרע לנו הקדוש ברוך הוא את כל הימים, על גליהם הסוערים שעמדו להטביענו במשך הדורות. בזכות

ירושלים החזיר אותנו הקדוש ברוך הוא לארץ ישראל ובזכות ירושלים גברנו על אויבינו בכל מלחמות ישראל, ובכך השיב ד' לנו את ארץ ישראל ובראשה ירושלים.

כל זה על מנת שנמלא את הייעוד הגדול - קידוש השם בעולם, מציון וירושלים.

ואין ספק שבזכות ירושלים נמשיך ונתקדם לקראת הגאולה השלמה, כשירושלים אורו של עולם, תאיר בכל אפסי ארץ, כש"מציון תֵּצֵא תוֹרָה וְדָבָר ד' מִירוּשָׁלַם".

נזכיר גם את דברי רבי יהודה הלוי (ספר הכוזרי, ה, כז):

בִּי יְרוּשָׁלַם אִמְנֵם תִּבְנֶה כְּשִׁיכְסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵה תַכְלִית הַכּוֹסָף עַד שִׁיחֻנְנוּ אֲבִינָה וְעִפְרָה.

אנו מוכרחים להמשיך ולבנות את ירושלים השלמה - ירושלים של מטה כשהיא מחוברת לירושלים של מעלה, ירושלים של מטה שיונקת מירושלים של מעלה ומאירה באור של ירושלים של מעלה.

ובניין ירושלים השלמה כולל את בניין הארץ כולה. "ירושלים - כל ארעא דִּישְׂרָאֵל אֲתַכְפֵּל תַּחוּתָהּ" (זוהר חיי שרה קכח, ב. תרגום: "ירושלים - כל ארץ ישראל מקופלת תחתיה").

אנו נקראים לבנות את ארץ ישראל כולה בניין שלם בחומר וברוח, ובכך נסייע לקידום תהליך הגאולה, על מנת למלא את אותו ייעוד אדיר שהשגחה העליונה הטילה עלינו.

(5)

(171)
(171)
ליר 30/11/17
217

מו.ח. כי פתוח תפתח את ירך וגו'.

איתא בגמרא "ר' פפא הוה סליק בדרגא אישתמיט כרעיה בעי למיפל וכו' אמר ליה ר' חייא בר רב מדפתי לר' פפא, שמא עני בא לידך ולא פרנסתו וכו'" (בב"א, א). וצריך להבין, מנא ליה לר' חייא דהעונש היה מפני זה.

ונראה, דהנה התיבות "פתוח תפתח" מוטעמים ב"דרגא תביר", לרמוז רמז להמתעלם מן הצדקה, שתשבר דרגא תחתיו. (אהל יעקב להמגיד מדובנא, בהערות שפת היריעה מהמ"ל, כאן, ליקוטי תורה מהגר"א, ממעתיקי וולוז'ין)

(א ב) בנים אתם לה' אלהיכם, לא תתגדדו. שאין ראוי להראות תכלית הדאגה והצער על הקרוב המת¹, קשנשאר קרוב נקבד ממנו במעלה ובתקנות טוב². לפיכך "אתם" — "בנים לה"³. שהוא אביכם קים לעד — אין ראוי שתדאגו ותתאבלו בתכלית על שום מת⁴. ולא תשימו קרחה בין צניכם למת, כי עם קדוש אתם. וגם כן אין להצטער מאד⁵ בשביל נזק מגיע למת במיתתו⁶ —

כל יומא דשבתא הוה יתיב וגרים כולי יומא, והוא יומא דבעי למינח נפשיה קם מלאך המות קמיה ולא יכול ליה דלא הוה פסק פומיה מגירסא אמר מאי אעביר ליה הוה ליה בוסתנא אחורי ביתיה אתא מלאך המות סליק ובחיש באילני נפק למיחוי הוה סליק בדרגא איפחית דרגא מתוחית אישחיק ונח נפשיה שלח שלמה לבי מדרשא אבא מת ומוטל

דאמר רב אר"א בר ביזנא א"ר שמעון הסדרא בנור היה תלוי למעקה מכותיו של דוד וכיון שהגיע חצות לילה בא רוח צפנית ונישבת בו ומנגן מאליו מיד היה עומד ועוסק בתורה עד שעלה עמוד השחר כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו אמרו לו אדונינו המלך עמך ישראל צריכין פרנסה אמר להם לכו והתפרנסו זה מות אבדו לו אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחוליתין אמר להם לכו ופשמו ידיכם בגדוד מיד יועצים באחריתו ונמליכין בסנהדרין וישאלין באורים ותומים אמר רב יוסף מאי קרא (דבתיב) ואחרי אחריתו בניהו בן יהוידע ואביתר ושר צבא¹ למלך יואב אחריתו זה יועץ ובה"א² יועצת אחריתו אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל (א"ש) בדבר האלהים

The Month of the Door¹

The pilgrimages prescribed by our *sidra* for the three major festivals were no pleasure trip for the pilgrims of ancient Judea. Their journey had to be undertaken in days when there were unavailable not only first class hotels, but barely inns of any kind. The pilgrim had to sleep on the ground instead of his accustomed bed, scrounge for food, be deprived of all comfort and conveniences, whereas had he remained at home he could have lived his normal comfortable life. Nowhere in the Talmud do we find that any special arrangements were made to accommodate these pilgrims who came to perform this sublime commandment.

Yet, interestingly, in next week's portion we find the description of another kind of traveler in the Holy Land. We are told that if a man murdered by accident, unwittingly, that we were to prepare for him a number of cities designated as "cities of refuge," to which the murderer could flee and thereby escape the vengeance of the relatives of his victim. The Torah tell us that "you shall prepare the way" for the murderer

1. August 13, 1966.

(Deuteronomy 19:3). And the *Mishna* (*Makkot* 2:5) explains that the highways would be especially prepared throughout the country so that the man who murdered unwittingly would have no difficulty in making his way to the city of refuge. Throughout the country, at every cross-roads, there were signs exclaiming "*miklat, miklat*," i.e., "this way to the city of refuge."

Thus, while the pilgrim had no signposts prepared for him to facilitate his journey to Jerusalem, the murderer had every consideration prepared for him in order to make his way to the city of refuge as quickly and easily as possible. What discrimination! Here the pilgrim must wander from place to place, inquire at the door of every village or hamlet: "Which way to Jerusalem?" – while the man who was a murderer would find his way with the greatest of ease.

Why this consideration for the murderer, and the apparent neglect of the pilgrim?

Permit me to commend to your attention an answer provided by one of the scholars of the *Mussar* movement. This discrimination was purposely legislated by the Rabbis, he maintains, for the purpose of *hinukh*, education. The Rabbis wanted to make sure that Jewish children in homes throughout the country would have every possible opportunity to meet with people who were decent and virtuous, and to minimize the opportunity to encounter people who had committed vicious crimes. Therefore they did not facilitate the way for the pilgrim, hoping that he would knock at every door along the way so that children should be able to meet people who are pilgrims, the people who are inspired to go to Jerusalem and sacrifice every comfort for it. In contrast, they wanted to make sure in the meantime that no Jewish child will meet with a *rotze'ah*, with a murderer. They therefore made sure that signs across the country would provide all the answers to the murderers' questions, so that children would not be acquainted with that type of individual, and not have him for a sort of model whom a child might want to emulate.

Now this idea does not completely accord with contemporary principles and practice. We have somehow come to believe that in order for a child to receive a well-founded education, it is necessary for us to acquaint him with every sordid practice of contemporary society lest he

grow up naïve and unknowing. We feel that a child must be acquainted with crime and degeneracy, and we import such models of behavior into our living rooms through television and radio, and we bring our children to the scenes of such negative ethical conduct in the movies and theaters.

According to this interpretation of our *sidra*, the reverse should be the case. We should not deny our children the knowledge of the presence of evil, but we ought to avoid any direct confrontation with it in their impressionable years.

Modern parents, unfortunately, do not always understand this. Many of us, motivated by genuine liberal instincts, oppose any censorship laws by government. This may be right or wrong, depending upon one's political and social outlook. But certainly no parent should conclude that because government ought not to be given the power of censorship, that a parent too should never exercise censorship. If we want our children to grow up as decent citizens and good Jews, we must carefully control their diet not only in food but also in reading and entertainment. We must ease the way for that which is represented by the murderer to bypass our homes, whereas we must open our homes to that which is represented by the pilgrim.

This holds true not only for the home, the school, the camp, and leisure time for children, but for us as well. The Jewish heart and mind must be exposed to that which is valuable and creative and constructive, not the reverse. Wise human beings, from the Greek philosophers to the sages of Hasidism, have maintained that a person is where his thoughts are and that an individual becomes what he thinks. If our thoughts lie with the murderer, that will become the standard for our development; conversely, if our thoughts tend towards the pilgrim, then that represents the kind of persons we shall become.

We welcome, this week, the new month of *Elul*. During this month, when we recite the *selihot* prayers, we shall repeat, fairly constantly, one of them which proclaims: "We have come before You, O Lord, not with any special claim on your love, nor with any special record of good deeds. We knock on Your door like people who are poor and destitute." The great teacher of Kabbala, R. Isaac Luria, has taught that the "poor" and the "destitute" are the symbols of the two

months of *Tammuz* and *Av*, in which we fast and commemorate the destruction of Jerusalem and the Temple. If so, says the hasidic author of *Benei Yisaskhar*, then following this same prayer, the month of *Elul* must be symbolized by *delet*, the door. Thus, we come from the experience of "poor and destitute" (i.e., *Tammuz* and *Av*) to "knock on Your door" (*Elul*). This last month of the year, the month preceding Rosh HaShana, is symbolized by the door!

Indeed so! The door represents the entrance to our homes and our hearts; it is that which we may shut or open, depending upon whom we find at our doorsteps. *Elul* reminds us that we must use that door: to shut it in the face of the murderer, and to open it wide to welcome the pilgrim.

Indeed, God Himself demonstrated this. The first day of *Elul* is the time that Moses ascended Mount Sinai for the second time to receive the *luhot*, the Ten Commandments. Moses tarried there for forty days, and came down with the final and acceptable tablets on Yom Kippur. During this time, Moses prayed to God for forgiveness. And God closed the doors of Heaven on the sin of the Golden Calf, and opened them up to the petition of Moses and the *teshuva*, the repentance, of the people of Israel.

On these days of *Elul*, therefore, we remind ourselves about the doors of our homes and our very existence. And we turn to God and we pray to Him: "Open the doors of heaven – to our prayers."

The Lord's Children

Normally, when the Lord does so without offering any reason or portion, however, we read one of two explanations are offered. The first is "lo titgodedu," "you shall not cut off mourning." It was the custom of the Israelites that in grief they would cut into their flesh. In disfigurement, the Torah begins with "Hear, O Lord your God," and then after that "I am a holy people."

These two explanations – of being children of God – were given by great commentators, Rabbi Yosef Karo and Rabbi Yonah Leivonin, fitting for a member of a venerable family, to tolerate such a history, to remember that he is a child of

1. September 2, 1967.